

סל תרבות

אורית לוטרינגר // oritlot@zahav.net.il

צילום

מסמך הבנות

מעין זארי. דיוקן עצמי

בעזרת צילומי הדיוקנאות של נשים דתיות צעירות, המוצגות בגלריה לשלום בגבעת חביבה, בודקת מעין זארי, שבצעמה גדלה במשפחה דתית, את אותה חוויה ומתמודדת מחדש עם שאלות המעסיקות אותה גם היום, אודות הסכנה שבמתיחת גבולות ופריצתם

והשיחות עם הנשים, אני שבה ובודקת את אותה חוויה ומתמודדת מחדש עם שאלות שהעסיקו אותי אז ומעסיקות אותי גם היום; שאלות אודות הסכנה שבמתיחת גבולות ופריצתם. שאלות המתבטאות במתח הקיים בין מה שא"פשר לחשוף לבין מה שלא ראוי שי"רא, בין הרצון להראות ולהראות אל מול הרצון והצורך להצניע ולהצטנע. ואולי, בסופו של דבר, נעזרתי בנשים הללו כדי להתבונן פְּמָרָא היוצרת מהצירוף של כולן יחד דיוקן שמצטבר והופך להיות דיוקן עצמי שלי".

היית אומרת שהמצולמות עשו כאן צעד של מרידה מסוימת במו"סכמות?

"לא, אני לא חושבת שיש כאן מרידה של ממש, אלא סוג של חוויה חדשה. הנשים האלה לא רגילות לשבת מול צלם בסטודיו, והן היו די נבוכות מהמעמד. אמנם כיימתי את הצילומים, אבל נתתי להן מרחב תמי רון וספונטניות תוך כדי הצילומים. הנשים האלה עברו סוג של התנסות חדשה בחייהם. סיקרן אותן איך הן תצאנה בתמונה".

מדוע את נמנעת מצילומים במ"צלמה דיגיטלית?

"הצילומים שלי נעשים בדרך הקלאסית, הישנה. מצלמה דיגיטלית מאפשרת לצלם המון צילומים, לבחור אותם תוך כדי העבודה ולמחוק את המיותר. בדרך שלי יש צורך בחשיבה, בתכנון מוקדם ובכניסה מחשבתית לכל הפרטים. ברור לי שאני מזמינה לעצמי עבודה יותר קשה, אבל היא מולידה התעמקות יתר במצולמות".

שהיא מגדירה את עצמה כלא דתית, "אבל", כדבריה, "החיבור שלי לעולם הדתי עדיין ברור לי".

איך החלטת לעסוק בנושא הצי"לום?

"אני לא יכולה להגיד שנחשפתי לציילום עוד בילדות. התגלגלתי אליו באופן אקראי. האמנות בכלל לא הייתה בבית תחום שדובר בו רבות. הגעתי לירושלים, ולמדתי ארבע שנים צילום מכללת הרסה. היום אני לומדת תולדות האמנות לתואר שני באוניברסיטה העברית".

ואיך נולד הפרויקט של צילום הדיוקנאות של נשים דתיות?

"התחלתי אותו עוד כפרויקט במיכללה, וגיליתי עולם מרתק. ביקשתי מהמצולמות להגיע לסטודיו שלי, ועניין אותי נושא הצניעות, הנורמות החברתיות הברורות וההחלטיות מול הרצון להיחשף. הצילום בסטודיו מניטרל הקשרים צפויים שעלולים להסיח את הדעת, ובכך מסייע להתמקד בנשים עצמן, במראה, בהבעת הפנים ובשפת הגוף שלהן".

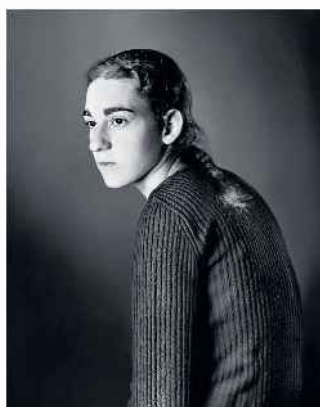
"כמי שגדלה וחונכה בחברה דתית, אני ערה לקונפליקט המתקיים בקרב נשים כאשר לסוגיית ההיחשפות בכלל והצניעות בפרט. עבורי הקונפליקט הזה בוטא בעוצמתו כנערה מתבגרת. בצורך לביטוי עצמי וביצירת זהות ייחודית נבדלת. מול זה עמד הצורך, כמו גם הדרישה, לדיבור בקונפורמיזם של החברה בתור כה גדלתי ובתוכנות שמחייבות את קבלת הנורמות ואת הציות לתכתיבי החברה זו. בעזרת המפגש הצילומי

של זארי, שביימה את הצילומים. התצלומים בתערוכה מוצגים בשחור-לבן, כשהרקע שמאחורי המצולמות הוא הקשר סביבתי, כמו הבית שלהן, הרחוב, הילדים, בתי התפילה וכו'. הרקע הכהה מוביל את הצופים להתמקדות במצולמת עצמה כפרסונה ולא דווקא כ"אשה דתית", המשתייכת לקבוצה בעלת מא"פיינים סביבתיים מוכרים (כמו בצילומים הסטנדרטיים של האישה הדתית במאה שערים, ליד האולפנה, מנקה את הבית לכבוד שבת, מוקפת בשבעה ילדים וכו'). הנשים המצולמות מתמסרות למצלמה ויחד עם זאת היסוסן ניכר ואולי גם רתיעתן מפניה. הן מוכנות להיחשף אבל מגבילות את מידת התמסרותן. בכל אחת מהן יש מידה מסוימת של פגיעות אך גם מידה של כוח שזכו נובע מהידעה שגם להן יש משהו לומר לגבי המקום שבו הן מציבות את הגבולות בעצמן. אין ספק שזארי הצליחה ליצור כאן סוג של התבוננות רגשית אישית מלווה באסתטיקה יפהפייה.

להיחשף ולהצטנע

אגב, גם זארי עצמה (28) נולדה למשפחה דתית מצפת והתחנכה במסורות דתיים, אך זה עשר שנים

"כמי שגדלה בחברה דתית, אני ערה לקונפליקט המתקיים בקרב נשים באשר לסוגיית ההיחשפות בכלל והצניעות בפרט. עבורי הקונפליקט הזה בוטא בעוצמתו כנערה מתבגרת. בצורך לביטוי עצמי וביצירת זהות ייחודית נבדלת. מול זה, עמד הצורך לדבוק בקונפורמיזם של החברה בתוכה גדלתי"

דיומיים מתוך התערוכה. המגבלות שנבעו מזהות המצולמות עיצבו במידה רבה את התוצאה הסופית